

SVEBIO
Svenska Bioenergiföreningen
/Kjell Andersson

2018-04-11

REMISSYTTRANDE

M2018/00560/Ee

Till
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över Statens Energimyndighets rapport Slopande av anslutningsavgiften för havsbaserad vindkraft (ER 2018:6)

Svebio, Svenska Bioenergiföreningen, har fått rubricerade rapport på remiss, och önskar framföra följande synpunkter på rapporten.

Svebios synpunkter i sammanfattning

- Vi upprepar den principiella syn som vi framförde i vårt yttrande 15 juni 2017 över Energimyndighetens rapport om havsbaserad vindkraft (ER 2017:03). Vi noterar att Energimyndigheten då motsatte sig riktat stöd till havsbaserad vindkraft vid sidan av elcertifikatsystemet.
- Vi anser att det inte är motiverat att ge stöd till havsbaserad vindkraft utöver elcertifikatsystemet. Vi anser att ett sådant stöd strider mot grunderna för elcertifikatsystemet, snedvrider konkurrensen inom elcertifikatsystemet och tränger undan annan mindre kostsam förnybar elproduktion. Stödet leder därmed till en omotiverad samhällsekonomisk kostnad utan miljö- eller klimatnytta.
- Vi noterar att slopad anslutningskostnad innebär en kraftig subvention utöver elcertifikaten på 0,8 – 1,10 miljarder kr per TWh produktionskapacitet.
- Vi noterar att kostnaden kommer att belasta stamnätsavgiften, vilket innebär att den får bäras av alla elkunder.
- Elcertifikatsystemet bör förändras eller kompletteras med ett regelverk som ger stöd till förnybar effekt, inte bara ny förnybar elproduktion, i enlighet med de formuleringar som antogs i energiöverenskommelsen.

Bristande analys av Energikommisionen

Förslaget om att avskaffa anslutningsavgiften eller anslutningskostnaden för havsbaserad vindkraft antogs i energiöverenskommelsen mellan fem partier i juni 2016 och upprepades i Energikommisionens betänkande. Bakom beslutet fanns inga analyser eller kostnadsberäkningar. Energimyndigheten framförde i sin rapport om havsbaserad vindkraft 2017 tunga och väl underbyggda argument mot beslutet och avrådde från att införa separat stöd till havsbaserad vindkraft utöver elcertifikaten. Rapporten har remissbehandlats och Svebio instämde i Energimyndighetens analys och kritik (se vårt yttrande 15 juni 2017).

Regeringen har trots denna principiella kritik gått vidare och gett Energimyndigheten i uppdrag att utforma *hur* en avskaffad anslutningskostnad ska utformas, inte *om* en sådan åtgärd är riktig.

Strider mot grunderna för elcertifikatsystemet

Den särskilda subvention som avskaffandet av anslutningsavgiften för havsbaserad vindkraft innebär strider mot grunderna för elcertifikatsystemet. Det strider mot principen om teknikneutralitet inom systemet och mot principen att produktion med den lägsta kostnaden ska gynnas. Subventioneringen tränger undan annan billigare produktion, om den tillkommande volymen ska få plats inom certifikatsystemet. Det ger därmed också en omotiverad samhällsekonomisk kostnad.

Det leder också till en kraftig prissänkning på elmarknaden, vilket Energimyndigheten visade i sin tidigare rapport. Analysen visade att en investering i 15 TWh havsbaserad vindkraft gav en prissänkning på 5 - 10 öre/kWh på årsbasis, vilket sannolikt motsvarar det dubblad, eller 10 - 20 öre/KWh under de 4000 timmar som den havsbaserade vindkraften producerar.

Den subventionerade havsbaserade vindkraften kommer därmed i första hand att slå ut landbaserad vindkraft. Alla som investerat i förnybar elproduktion kommer att drabbas av de förändrade spelregler som beslutet innebär, främst genom ytterligare sänkta marknadspriser på el.

Effekter för biokraften

Effekterna finns väl beskrivna i Energimyndighetens tidigare analys, och bekräftas i den föreliggande rapporten. Negativa påverkan är särskilt stor för befintlig landbaserad vindkraftsproduktion men också för biobaserad kraftvärme. Vi citerar ur rapporten beträffande effekterna för kraftvärmen:

”Lägre elpriser riskerar att tränga undan kraftvärmeproduktion i södra Sverige, där elproduktion behövs, som istället för återinvesteringar i kraftvärme väljer att bara investera i värmepannor. Kraftvärme har en viktig betydelse för trygg elförsörjning med hög tillgänglighet på vinterhalvåret, särskilt i ljuset av att de existerande kärnkraftverken på sikt ska fasas ut. Redan i nuläget kan konstateras att många kraftvärmeverk kör under sin fulla kapacitet som en konsekvens av låga elpriser. Kraftvärmeverk producerar även värme till fjärrvärmenät och elen är en viktig del av intäkterna. En utträngningseffekt på kraftvärmen riskerar därför att slå negativt även mot fjärrvärmen.”

Vi instämmer i Energimyndighetens analys. Här finns en allvarlig målkonflikt. I Energikommissionens betänkande framhålls betydelsen av att effektfrågan beaktas vid utbyggnaden av förnybar elproduktion, liksom värdet av en konkurrenskraftig fjärrvärmesektor och minskad elanvändning i uppvärmningen. De här målsättningarna undergrävs av subventioner till havsbaserad vindkraft som konkurrerar ut kraftvärmen.

Strider mot gällande principer för prissättning av kostnader

Förslaget, oberoende av vald modell, innebär att kostnaden för anslutning till stamnätet av havsbaserad vindkraft övervältras på alla elkunder genom finansiering via den fasta nätavgiften. Det innebär att havsbaserad vindkraft inte står för sin fulla produktionskostnad. Som Energimyndigheten framhåller i sin rapport innebär det ett

avsteg från de principer som hittills gällt för prissättning och tariffer på den svenska elmarknaden.

Energimyndigheten anger en kostnad på cirka en miljard per TWh produktionskapacitet, och noterar att Svenska Kraftnät förutskickat att den fasta nätavgiften behöver fördubblas under kommande tio åren med de stamnätsförstärkningar som redan nu planerats. Kostnaden för anslutning av havsbaserad vindkraft kommer utanpå denna avgiftshöjning. De ökade kostnaderna kommer att belasta alla elkunder.

Stimulera produktion med garanterad effekt

Istället för att lägga subventioner på havsbaserad vindkraft med höga kostnader bör man utforma styrmedlen så att de främjar förnybar kraftvärmeproduktion, som är möjlig att styra till perioder med hög efterfrågan på eleffekt och som har låga anslutningskostnader och låga överföringsförluster genom förläggning i anslutning till befolknings- och industricentra.

Partierna bakom energiöverenskommelsen har ännu inte angivit hur man vill "beakta effektfrågan när det gäller utbyggnaden av förnybar elproduktion", i enlighet med överenskommelsen. Regeringen har inte heller gett berörda myndigheter uppdrag att analysera denna fråga, så som man anger i energiuppgörelsen.

Vi noterar slutligen att frågan om överensstämmelse med EU:s statsstödsregler inte är klarlagd och att någon förhandling med Norge kring påverkan på det gemensamma elcertifikatsystemet inte ägt rum.

Svenska Bioenergiföreningen

Gustav Melin
Vd

Kjell Andersson
näringspolitisk chef